

Ο θεσμός της φιλοξενίας

Η φιλοξενία στην αρχαία Ελλάδα συνδεόταν με τον Δία, ο οποίος είχε το προσωνύμιο «ξένιος», και αποτελούσε θεσμό υψίστης αξίας. Αφού διαβάσεις τα παρακάτω παράλληλα από την «Ιλιάδα» και την «Οδύσσεια» του Ομήρου να εντοπίσεις στον Πρόλογο και στο Γ' Επεισόδιο της «Άλκηστης» αποσπάσματα που αποδεικνύουν τη σημασία της φιλοξενίας στην Αθήνα τον 5ο π. Χ. αιώνα.

Έπειτα να συνθέσεις ένα σύντομο κείμενο (150 λέξεων το πολύ), στο οποίο να τεκμηριώνεις τη σημασία του θεσμού, όπως προκύπτει από τα αποσπάσματα που μελέτησες, εξηγώντας για παράδειγμα, γιατί η παραβίαση ή η τήρηση αυτού του θεσμού επηρέαζε τη συμπεριφορά του ατόμου και την αποδοχή του από τους άλλους.

A. Οδύσσεια, α 139-170 και 343-347 νεολλ. απόδ. Δ.Ν. Μαρωνίτης

Ο Τηλέμαχος υποδέχεται και φιλοξενεί τη θεά Αθηνά μεταμορφωμένη σε Μέντη

«Ξένη μου, καλωσόρισες, έλα να σε φιλέψουμε κι αφού το δείπνο μας χορτάσεις, τότε μας λες τον λόγο της επίσκεψής σου.»

[...]

Τότε μια παρακώρη έφερε νερό, με τ' όμορφο χρυσό λαγήνι,
τα χέρια τους να πλύνουν, κι έχυνε το νερό από ψηλά
σ' ένα αργυρό λεβέτι· μετά τους έσυρε μπροστά γυαλιστερό τραπέζι,
ενώ η σεβαστή κελάρισσα είχε την έγνοια να τους φέρει ψωμί
κι άφθονο φαγητό, ό,τι καλό τής βρέθηκε, να τους ευχαριστήσει.
Στα χέρια του σηκώνοντας ο τραπεζάρχης δίσκους με κρέατα
κάθε λογής, τους τα παρέθεσε, στο πλάι ακούμπησε κούπες χρυσές,
και κάθε τόσο ο κήρυκας περνούσε, γεμίζοντας κρασί τα κύπελλά τους.

Σε λίγο αγέρωχοι οι μνηστήρες μπήκαν κι αυτοί στην αίθουσα,

[...]

Και μόνο όταν κόρεσαν τον πόθο τους με το φαΐ και το πιτό,
τραβούσε άλλα πια η ψυχή τους: τραγούδι, μουσική, χορό—
συμπλήρωμα απαραίτητο σ' ένα καλό τραπέζι.

(στ. 343-347)

Αλλά παρακαλώ σε τώρα, λίγο καθυστέρησε, κι ας είναι βιαστικός
ο δρόμος σου· για να λουστεις, κι ύστερα ευφρόσυνος
με δώρο στο καράβι να κατέβεις, που να το χαίρεται η ψυχή σου,

Γ' επεισόδιο 2^η υποενοτήτα

πάγκαλο και πολύτιμο, για να σου μείνει από μένα θυμητάρι σταθερό,
καθώς οι ξένοι που γνωρίζονται με φίλους ανταλλάσσουν.»

B. Ιλιάδα, Z 212-233, νεολλ. απόδ. I. Πολυλάς

Ο Διομήδης (πλευρά Αχαιών) έρχεται αντιμέτωπος στο πεδίο της μάχης με τον Γλαύκο (πλευρά Τρώων), όταν συνειδητοποιούν ότι οι πρόγονοί τους είχαν ενωθεί φιλικά με τον «ιερό» θεσμό της φιλοξενίας. Τότε σταματούν τη μάχη αφού ο θεσμός της φιλοξενίας μεταβιβάζεται και στους απογόνους.

Μάθε ότι ξένος παλαιός μού είσαι πατρικός μου·
ότι άλλοτε τον άψεγον λαμπρόν Βελλερεφόντην
ο Οινεύς εφιλοξένησεν είκοσ' ημέρες όλες·
και λαμπρά δώρα εχάρισεν ο ένας προς τον άλλον,
[...]

Όθεν στο Άργος μέσα εγώ φίλος σού είμαι ξένος
και συ σ' εμένα, στον λαόν αν έλθω των Λυκίων.
Και ας μη σμιχθούν οι λόγχεις μας ούδ' όπου η μάχη βράζει·
[...]

και τ' άρματα ας αλλάξομεν, όπως και τούτοι μάθουν
που 'μαστε ξένοι πατρικοί κι είναι τιμή δική μας».·
Είπαν· και από τ' αμάξι των επήδησαν και οι δύο,
τα χέρια πιάσαν κι έδωκαν βεβαίωσιν φιλίας.

Τίτλος: «**Ο θεσμός της φιλοξενίας**»

Έκδοση: **1.5**

Ημερομηνία: **10/09/2024**

Συντονιστής ομάδας σχεδιασμού και ανάπτυξης: **Κέλλυ Σαρρή Πασχαλίδη**

Δημιουργία: **ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΦΗ**

Το παρόν αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της Πράξης «Συγγραφή, Αξιολόγηση και Ένταξη διδακτικών βιβλίων στο Μητρώο Διδακτικών Βιβλίων και στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων» με κωδικό ΟΠΣ (ΜΙΣ) 6010165, του Προγράμματος «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή 2021-2027» που υλοποιείται από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

Μητρώο
Διδακτικών
Βιβλίων

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων
και Αθλητισμού

ΙΕΠ **ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ**
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή